quick scan flora en fauna

Station Zenderen
Lidwinaweg

gemeente Borne

Datum: 23-10-2008

Projectnummer: 80658

INHOUD

1	**Inleiding**	**1**
1.1	**Aanleiding**	**1**
1.2	**Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen**	**1**
2	**Wettelijke kader**	**3**
2.1	**Gebiedsbescherming**	**3**
2.2	**Soortenbescherming**	**3**
3	**Toetsing**	**5**
3.1	**Onderzoeksmethodiek**	**5**
3.2	**Beschermde gebieden**	**5**
4	**Conclusie**	**10**
4.1	**Gebiedsbescherming**	**10**
4.2	**Soortenbescherming**	**10**
4.3	**Consequenties**	**11**
4.4	**Aanbevelingen**	**11**
	bijlage 1: globaal overzicht van de gegevens van Het Natuurloket	**1**
	bijlage 2: geraadpleegde bronnen	**1**

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In Zenderen (gemeente Borne, provincie Overijssel) bestaat het voornemen om aan de noordzijde van het spoor (Hengelo - Almelo) een gebouw te realiseren ten behoeve van maatschappelijke, recreatieve en horecafuncties op de voormalige stationslocatie. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurregelgeving. Voorliggende quick scan flora en fauna is opgesteld door SAB Arnhem B.V. en geeft een eerste inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving in het plangebied.

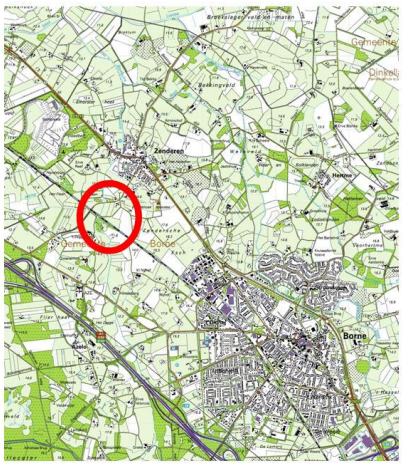

Afbeelding 1: links, uitsnede uit topografische kaart (1:25.000). Rechts, luchtfoto (Google Earth). De rode cirkels geven de ligging van het plangebied weer.

Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden moet eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet en eventuele andere natuurregelgeving. Bij deze activiteit moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning uitspraken zijn gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het plangebied is beoordeeld op geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit heeft geresulteerd in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

Zenderen, (gemeente Borne) is gelegen in een relatief kleinschalige, agrarische omgeving. De aanwezige weide - en akkergronden worden vaak omzoomd door houtwallen en bomensingels. Dit maakt de omgeving van Zenderen tot een waardevol landschap.

Het plangebied aan de Lidwinaweg is gelegen aan de noordzijde van het spoor. Aan weerszijden liggen weilanden die worden begrensd door smalle, ijzerrijke sloten. Deze sloten hebben voornamelijk een waterafvoerende functie en staan met grotere watergangen in verbinding. Het plangebied zelf bestaat uit een halfverharde verbreding in de weg die oploopt tot de hoogte van het spoorlichaam en hier ook op aansluit.
De beoogde ingrepen bestaan uit de aanleg van een gebouw ten behoeve van maatschappelijke, recreatieve en horecafuncties. Om de beoogde plannen te kunnen realiseren wordt een deel van het plangebied geëgaliseerd. Door de nieuwe bebouwing zal de huidige vegetatie in het plangebied verdwijnen. Een deel van de sloten zal worden gedempt of verlegd.

Afbeelding 2: Impressie plangebied (foto's SAB Arnhem)

2 Wettelijke kader

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

2.1 Gebiedsbescherming

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Hierin zijn de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten ook opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

1 beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfsplaatsen van deze soorten worden aangetast;

2 beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.
Als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode geldt deze naast de bovengenoemde soorten ook voor vogels. In zo'n gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;

3 beschermingscategorie 3:
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dienen plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 Toetsing

3.1 Onderzoeksmethodiek

Het Natuurloket geeft in het kilometerhok waarbinnen het plangebied en haar invloedsgebied is gelegen (245 - 481), het voorkomen van beschermde vogels weer (Bijlage 1). Binnen het kilometerhok zijn alleen de vogels en de planten goed onderzocht maar deze gegevens zijn slechts op globale schaal beschikbaar. Omdat het plangebied slechts een klein onderdeel uitmaakt van het betreffende kilometerhok en omdat de beschikbare Natuurloketgegevens in dit geval van lage kwaliteit zijn, is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar de quick scan vooral te baseren op de biotoopinschatting door een ecoloog van SAB Arnhem B.V.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder onder andere gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al*., 1992), De Zoogdieren van Overijssel (Bode *et al.,* 1999), de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens, *et al*., 1997) en diverse websites die informatie verstrekken over de verspreiding van soorten binnen Nederland. Deze bronnen vermelden soortgegevens uurhokken (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 2 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 22 oktober 2008 heeft een ecoloog van SAB Arnhem B.V. het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 Beschermde gebieden

Natuurbeschermingswet 1998
Het plangebied aan de Lidwinaweg te Zenderen ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied (“Heideterreinen op Twickel”) ligt op een afstand van 1600 meter (hemelsbreed gemeten). Gezien de afstand, de aard van het tussenliggende gebied (Spoorlijn Almelo Hengelo en de A1/A35), de afwezigheid van een directe verbinding of andere relatie met het beschermde gebied en de afwezigheid van overeenkomstig habitat zijn negatieve effecten op het beschermde gebied uit te sluiten. Er zijn alleen lokaal effecten te verwachten op flora en fauna.

Ecologische Hoofdstructuur
Het plangebied aan de Lidwinaweg te Zenderen ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het dichtstbijzijnde natuurgebied dat is aangewezen als onderdeel van de EHS ligt op een afstand van 1400 meter (hemelsbreed gemeten). Gezien de afstand, de aard van het tussenliggende gebied (Spoorlijn Almelo Hengelo en de A1), de afwezigheid van een directe verbinding of andere relatie met het beschermde gebied zijn negatieve effecten op het

beschermde gebied uit te sluiten. Er zijn alleen lokaal effecten te verwachten op flora en fauna.

voorkomen van beschermde soorten
In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

vaatplanten
Binnen het plangebied zijn geen potentiële natuurlijke groeiplaatsen voor strikt beschermde plantensoorten aanwezig. Het plangebied is gelegen tussen een spoorlichaam en twee weilanden. Binnen het plangebied is sprake van een vegetatie die wijst op een pionierstadium van een voedselrijk ecosysteem. Tijdens het verkennende veldbezoek in oktober 2008 zijn aangetroffen: Penningkruid (*Lysimachia nummularia*), Bijvoet (*Artemisia vulgaris*), Grote brandnetel (*Urtica dioica*), Wilde wingerd (*Alisma plantago-aquatica*), Peen (*Daucus carota*), Boerenwormkruid (*Tanacetum vulgare*) en Braam (*Rubus fruticosus*).
Van een stabiel en ongestoord ecosysteem is geen sprake en bijzondere groeiplaatsen worden niet verwacht. Strikt beschermde vaatplanten worden binnen het plangebied niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

grondgebonden zoogdieren
Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al*., 1992; Bode *et al*., 1999) komen in de omgeving van het plangebied soorten als Egel (*Erinaceus europaeus*), Bosspitsmuis (*Sorex spec.*), Dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), Veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*), Huisspitsmuis (*Crocidura russulla*), Mol (Talpa europaea), Vos (*Vulpes vulpes*), Hermelijn (*Mustela erminea*), Wezel (*Mustela nivalis*), Bunzing (*Mustela putorius*), Ree (*Capreolus capreolus*), Rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*), Aardmuis (*Microtus agrestis*), Bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), Haas (*Lepus europaeus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en de meer strikt beschermde soorten Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), Steenmarter (*Martes Fiona)* en Boommarter (*Martes martes*) voor.

Binnen het plangebied is sprake van een vegetatie die wijst op een pionierstadium van een voedselrijk ecosysteem. De locatie is omringd door weilanden en een spoorlijn op een talud. Tijdens het veldbezoek in oktober 2008 zijn sporen aangetroffen van reeën (Tabel 1) en mollen. Ook vaste rust- en verblijfsplaatsen van andere algemeen voorkomende soorten als egel (*Erinaceus europeus*) en huisspitsmuis (*Crocidura russula*) zijn niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfsplaatsen.

eekhoorn
Gezien de afwezigheid van naaldbomen, eiken en/of beuken (voedselbomen), de aard van het omliggende gebied (weilanden) en de barrièrewerking van de spoorlijn is het onwaarschijnlijk dat de eekhoorn in het plangebied voorkomt.

steenmarter
De strikt beschermde steenmarter komt volgens verspreidingsgegevens (Bode *et al*, 1997) ook voor in en/of in de omgeving het plangebied. Op Waarneming.nl wordt melding gemaakt van een steenmarterwaarneming op 19 en 20 mei 2008 op een afstand van 2 kilometer. De steenmarter is een soort die voorkomt in of nabij grote steden, dorpen en boerenerven, en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. Op basis van de afwezigheid van bebouwing in het plangebied is het voorkomen van vaste rust- en verblijfsplaatsen van de steenmarter niet waarschijnlijk.

boommarter
De boommarter komt hoofdzakelijk in bebost gebied met een voorkeur voor naaldbos of gemengd bos voor; soms ook in meer open terrein, mits voldoende bosjes en lijnvormige elementen als heggen en houtwallen aanwezig zijn. Het is een erg schuwe soort. Op basis van de huidige biotoop (vegetatie die wijst op een pionierstadium van een voedselrijk ecosysteem), de hoge verstoringsgraad door de spoorlijn en de barrièrewerking daarvan, is het voorkomen van de boommarter uit te sluiten binnen het plangebied.

vleermuizen
Volgens de verspreidingsgegevens (Limpens *et al*., 1997; Bode *et al.,* 1999) komen in de omgeving van het plangebied baardvleermuis (*Myotis mystacinus*), franjestaart (*Myotis nattereri*), watervleermuis (*Myotis daubentonii*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus)* en gewone grootoorvleermuis *(Plecotus auritus)* voor. Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast zijn er soorten die van beide elementen gebruik maken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten en spleten en achter loshangende schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

In het plangebied staan geen bomen of staat geen bebouwing die geschikt zijn voor vleermuizen als vaste vliegroute of vaste rust- en verblijfplaats. Het plangebied is ook niet geschikt als foerageerplaats voor vleermuizen. Negatieve effecten van de beoogde plannen op vleermuizen zijn niet te verwachten.

vogels
Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half juli. Het plangebied met braamstruweel is geschikt als broedgelegenheid voor veel kleine zangvogels. Tijdens het veldbezoek zijn Vink (*Fringilla coelebs*), Ekster (*Pica pica*) en Sperwer (*Accipiter nisus)* in de directe omgeving van het plangebied waargenomen.

Sommige vogelsoorten zoals uilen en spechten gebruiken hun nesten jaarrond als verblijfplaats. Ook buiten het broedseizoen hebben nesten van deze vogels een beschermde status. Tevens zijn nesten van in bomen broedende roofvogels jaarrond beschermd.

Op basis van de afwezigheid van geschikte nestgelegenheden worden jaarrond beschermde soorten niet verwacht binnen het plangebied. Het gebruik van het plangebied als foerageergebied voor roofvogels is onwaarschijnlijk, gezien de hoge barrièrewerking van de spoorlijn en de aanwezigheid van geschikter foerageergebied aan de overzijde van het spoor. Negatieve effecten van de voorgenomen plannen op deze soorten zijn niet te verwachten.

amfibieën

Stichting RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) verzamelt verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen en publiceert deze jaarlijks op het internet (www.ravon.nl). Volgens RAVON komen in de omgeving van het plangebied amfibieën voor zoals Kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*), Gewone pad (*Bufo bufo*), Bruine kikker (*Rana temporaria*) en Bastaardkikker (*Rana klepton esculenta*) en de meer strikt beschermde soorten Kamsalamander (*Triturus cristatus*), Heikikker (*Rana arvalis*) en Poelkikker (*Rana lessonae*) voor.

Aan weerszijden van het plangebied liggen smalle sloten. Door de aanwezigheid van ijzerrijk water is de potentiële natuurwaarde groot. Op dit moment is de voornaamste functie het afvoeren van overtollig water.
Tijdens het veldbezoek in oktober 2008 zijn drie subadulte Bruine kikkers (*Rana temporaria*) waargenomen. Ook andere algemene soorten, zoals de Gewone pad (*Bufo bufo*), die na de metamorfose op het land naar voedsel gaan zoeken, zijn gezien de binnen het plangebiedgelegen biotopen niet uit te sluiten. Deze soorten kunnen grote afstanden afleggen. Omdat de dieren op het land overwinteren, is het ook mogelijk dat er dieren in de winterperiode binnen het plangebied aanwezig zijn. Voor de algemene soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Gezien de combinatie van verbinding met andere watergangen, de kwaliteit van het water, het type biotoop en de verspreidingsgegevens kunnen negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van Poelkikker (*Rana lessonae*) niet op voorhand worden uitgesloten.

reptielen

Reptielen zijn over het algemeen gebonden aan structuurrijke vegetatie, vaak gelegen in natuurlijke overgangen in weinig verstoorde biotopen. Soorten als ringslang (*Natrix natrix*) en levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) kunnen voorkomen in gebieden met een relatief hoge verstoringsgraad. Volgens RAVON is alleen de levendbarende hagedis (*Z. vivipara*) wel eens in de omgeving waargenomen. Op basis van de binnen het plangebied aanwezige biotopen (intensief beheerd grasland en een pioniervegetatie) is het voorkomen van reptielen niet waarschijnlijk. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van reptielen zijn niet te verwachten.

vissen

De sloten aan weerszijden van het plangebied waren ten tijde van het veldbezoek waterhoudend. Volgens de verspreidingsgegevens van stichting RAVON komen in de omgeving Paling (*Anguilla anguilla*), Baars (*Perca fluviatilis*), Blankvoorn (*Rutilus rutilus*), Driedoornige stekelbaars (*Gasterosteus aculeatus*), Riviergrondel (*Gobio gobio*), Ruisvoorn of rietvoorn (*Scardinius erythrophthalmus*), Snoek (*Esox lucius*), Tiendoornige stekelbaars (*Pungitius pungitius*), Vetje (*Leucaspius delineatus*) en Zeelt (*Tinca tinca*) en de meer strikt beschermde soorten Bermpje (*Barbatula barbatula*) en Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) voor.
Tijdens het veldbezoek is Driedoornige stekelbaars (*Gasterosteus aculeatus)* aangetroffen. Op basis van de verbinding met andere watergangen, aanwezige biotopen en de verspreidingsgegevens zijn negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde vissoorten niet op voorhand uit te sluiten.

insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Dergelijke biotopen komen niet in het plangebiedvoor. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de biotopen.

4 Conclusie

In het plangebied aan de Lidwinaweg te Zenderen (gemeente Borne, provincie Overijssel) wordt een gebouw ten behoeve van maatschappelijke, recreatieve en horecafuncties gerealiseerd op een braakliggend terrein (voormalige locatie stationsgebouw) omringd door weilanden en een spoorlijn. Voordat deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Het plangebied aan de Lidwinaweg te Zenderen ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied ("Heideterreinen op Twickel") ligt op een afstand van 1600 meter (hemelsbreed gemeten). Gezien de afstand, de aard van het tussenliggende gebied (Spoorlijn Almelo Hengelo en de A1), de afwezigheid van een directe verbinding of andere relatie met het beschermde gebied en de afwezigheid van overeenkomstig habitat zijn negatieve effecten op het beschermde gebied uit te sluiten.
Het dichtstbijzijnde natuurgebied dat is aangewezen als onderdeel van de EHS ligt op een afstand van 1400 meter (hemelsbreed gemeten). Gezien de afstand, de aard van het tussenliggende gebied (Spoorlijn Almelo Hengelo en de A1), de afwezigheid van een directe verbinding of andere relatie met het beschermde gebied zijn negatieve effecten op het beschermde gebied uit te sluiten. Er zijn alleen lokaal effecten te verwachten op flora en fauna. Gebiedsbescherming is op deze locatie niet aan de orde.

4.2 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of dieren opzettelijk worden verontrust. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. Invloeden die leiden tot een verminderde geschiktheid van het plangebied als bijvoorbeeld foerageergebied zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook de vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten niet langer kunnen functioneren.

Door de grondbewerking en de nieuwbouw, zullen alle aanwezige soorten negatieve effecten ondervinden van de ingreep. Voor de meeste soorten is dit tijdelijk van aard. In de toekomst zal waarschijnlijk een deel van het plangebied weer geschikt zijn als leefgebied.

De meeste van deze soorten zijn beschermd en vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats en de biotoopeisen van individuele diersoorten kan de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten vissen en amfibieën niet worden uitgesloten binnen het plangebied.

Verder kunnen bij de start van werkzaamheden in het broedseizoen, broedende vogels worden verstoord, of hun nesten worden aangetast. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.

4.3 Consequenties

Deze verkennende quick scan flora en fauna, op basis van een eenmalig veldbezoek, heeft aangetoond dat negatieve effecten van de beoogde plannen op vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten vissen en amfibieën niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Er dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar:

- vissen: Bermpje (*Barbatula barbatula*) en Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*). Onderzoeksperiode: gehele jaar.
- amfibieën: Poelkikker (Rana lessonae). Onderzoeksperiode: voorjaar 2009.

Twee algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet zijn altijd van toepassing:

- in het broedseizoen van vogels (half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. Het starten van werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.
- op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
  - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
  - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
  - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen, zodat het plangebiedongeschikt is voor dieren.

4.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in het te bouwen object;
- het planten van bomen en struwelen voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheems bes- en bloemdragende struiken en planten;
- het uitbreiden van de bomensingel aan de Lidwinaweg tot aan het spoor is wenselijk. Dit zorgt voor een doorgaande verbindingszone voor vleermuizen;
- er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van gierzwaluwen. Deze soort verliest steeds meer nestmogelijkheden;
- de sloten aan weerszijden van het plangebied hebben grote potentiële natuurwaarde. Door de aanleg van natuurvriendelijke oevers en het onderhoud hierop aan te passen, is het mogelijk om een veel hogere natuurwaarde te creëren. Dergelijke natuurvriendelijke oevers dragen bij aan een goede inpassing van de beoogde plannen in het landschap.

bijlage 1: globaal overzicht van de gegevens van Het Natuurloket

	goed	redelijk	matig	slecht	Volledig-heid	Detail-info	Habitat- / Vogel-richtlijn	Flora- en faunawet tabel 1	Flora- en faunawet tabel 2+3	Rode Lijst
Planten	1				goed	nvt				1
Mossen					niet	nvt				
Korstmossen				1	slecht	nvt				1
Paddestoelen					niet	nvt				
Zoogdieren			1		matig	nvt				
Vogels	1				goed	nee			1	5
Reptielen					omgeving	nvt			(1)	
Amfibieën					omgeving	nvt		(1)		
Vissen					niet	nvt				
Dagvlinders				1	slecht	nvt			(1)	(5)
Libellen					niet	nvt				
Sprinkhanen					niet	nvt				
Overige ongewervelden					niet	nvt				
Coördinatie VOFF										
TOTALE KOSTEN										

bijlage 2: geraadpleegde bronnen

Bode, A.D., Dijkstra, A.J., Hoekstra, B., Hoeve, R. en Zollinger, R. 1999. De zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van in het wild levende zoogdieren. Waanders Uitgevers, Zwolle.

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk , C. en Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, Uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K. en Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

SOVON Vogelonderzoek 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. - Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden. Utrecht

Websites:
www.ravon.nl
www.vleermuis.net
www.natuurloket.nl
www.vogelbescherming.nl
www.minlnv.nl